

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŽEMĖS IR MIŠKU ŪKIO MINISTERIJOS
Į S A K Y M A S

**DĖL ŽEMĖS VALDYMO NUOSAVYBĖS TEISĖMIS FAKTĄ ĮRODANČIŲ PAPILDOMŲ
DOKUMENTŲ NAGRINĖJIMO TVARKOS**

1997 m. spalio 31 d. Nr. 634
Vilnius

Vykdydamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pavedimą,

ĮSAKAU:

1. Patvirtinti "Metodinius nurodymus dėl žemės valdymo nuosavybės teisėmis faktą įrodančių papildomų dokumentų nagrinėjimo tvarkos".
2. Vadovautis metodiniais nurodymais nagrinėjant dokumentus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. birželio 10 d. nutarimu Nr. 407 "Dėl žemės valdymo nuosavybės teise faktą įrodančių papildomų dokumentų".
3. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 1993 m. rugpjūčio 3 d. įsakymą Nr. 601 "Dėl žemės nuosavybės faktą įrodančių dokumentų ekspertizės rengimo tvarkos" pripažinti netekusiu galios.

Ministras

V. Knašys

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ir
miškų ūkio ministerijos 1997
m. spalio 31 d. įsakymu Nr. 634

METODINIAI NURODYMAI DĖL ŽEMĖS VALDYMO NUOSAVYBĖS TEISĖMIS FAKTĄ ĮRODANČIŲ PAPILDOMŲ DOKUMENTŲ NAGRINĖJIMO TVARKOS

Vykdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. rugsėjo 29 d. nutarimo Nr. 1057 "Dėl Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo įgyvendinimo tvarkos ir sąlygų" pavedimą, atliekami šie darbai:

1. Apskrities viršininkas įsakymu patvirtina komisijos sudėtį rajonų, miestų žemėtvarkos skyriuose dėl žemės valdymo nuosavybės teisėmis faktą įrodančių papildomų dokumentų nagrinėjimo.

Į komisijos sudėtį turi įeiti rajonų, miestų žemėtvarkos skyriaus vedėjas (komisijos pirmininkas), žemėtvarkos skyriaus darbuotojas seniūnijoje, žemės reformos žemėtvarkos projektą rengiantis specialistas, žemėtvarkos skyriaus juristas ir esant reikalui kiti specialistai.

2. Miestų žemėtvarkos skyriai bei žemėtvarkos skyrių darbuotojai seniūnijose:

2.1. turimus ir papildomai gautus iš valstybinių archyvų vardinius dokumentus įsega dokumentacijos byloje, sudarytose buvusio žemės savininko vardu;

2.2. turimas ir papildomai gautas iš valstybinių archyvų dokumentų kopijas, kurios apima kelis ar daugiau asmenų, suregistruoja ir susega viename aplanke bei sudaro dokumentų rodyklę;

2.3. medžiagą dėl žemės valdymo nuosavybės teisėmis faktą įrodančių papildomų dokumentų nagrinėjimo rengia tik dėl tų asmenų, kuriems valstybiniai archyvai pagamino dokumentų kopijas arba patys piliečiai patelkė Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993 m. birželio 10 d. nutarime Nr. 407 nurodytus dokumentus (1.1.1.-1.1.5.);

2.4. pagal turimus žemės valdymo nuosavybės teisėmis faktą įrodančius papildomus dokumentus, parengia asmenų, kuriems pagal šiuos dokumentus bus rengiama medžiaga nagrinėjimui, sąrašus:

Kaimas	Buvusio žemės savininko pavardė	Pareiškime nurodytas plotas	Pretendentų pavardės ir vardai	Gyvenamoji vieta	Medžiagos tyrimo laikas

Rekomenduojama dokumentus rengti iš karto visam kaimui arba visai kadastrinei vietai. Kaimų ar nustatytą kadastrinių vietovių eiliškumą patvirtina rajonų žemėtvarkos skyrių vedėjai, atsižvelgdami į žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo pradžią;

2.5. parengia sąrašus asmenų, apie kuriuos seniūnijoje nėra jokių duomenų žemės valdymo nuosavybės teisėmis faktui įrodyti, t. y., kuriems šis faktas gali būti nustatytas tik teisme.

3. Kai kurios nuostatos, ruošiant medžiagą:

3.1. prieš pradėdant turimos informacijos tyrimą, reikia gerai susipažinti su visa dokumentacija;

3.2. dokumentacija ruošiamas dalyvaujant suinteresuotiems pretendents. Juos turi iškviesti žemėtvarkos skyriaus darbuotojas seniūnijoje ir miestų žemėtvarkos skyriai. Kai papildomuose dokumentuose nurodyta, kad žemę valdė ne tie patys asmenys, kurie turėjo žemę 1940 m., reikia, kad pretendentai iš anksto pasirūpintų giminystės ryšį arba žemės įsigijimą ar perleidimą įrodančiais dokumentais;

3.3. žemės reformos projektą rengiantis specialistas turi užtikrinti reikiamą sklypų bei kaimų ribų kartografavimą, plotų nustatymą iš planų;

3.4. dokumentacijos tyrimas įforminamas protokolu. Jame turi būti nurodyta, kada ir kas tyrė papildomus dokumentus, kokius įrašus juose pripažino tinkamais žemės valdymo nuosavybės teisėmis faktui įrodyti. Protokole surašomi visi kviestieji asmenys, jų gimimo metai, adresai bei paaiškinimai dėl nagrinėjamo dokumento. Esant dėl atskiros faktų nuomonių skirtumui, atliekamas papildomas tyrimas. Protokolą pasirašo visi dalyvavusieji asmenys;

3.5. kai tiriant disponuojama ne vieninteliu papildomu dokumentu, jie tarpusavyje sulyginami ir detaliau tiriamos nesutapimų priežastys;

3.6. tiriant tikslingai:

3.6.1. panaudojant Lietuvos žemės ūkio ministerijos Žemės tvarkymo ir sėjomainų valdybos 1947-1948 metų žemės apskaitos žiniaraščius:

iškartografuoti kaimo (kelių kaimų) aplinkines ribas ir išskaičiuoti bendrą plotą, sulyginti su apskaitytu žiniaraščiuose. Esant nežymiems skirtumams laikytina, kad kaimo(-ų) plotas, įrašytas žiniaraščiuose, yra priimtinas;

kartografuoti-atskirus sklypus tik tuomet, kai iškyla neaiškumų;

ypatingai analizuoti ir aptarti, kodėl įrašytas savininko iki 1940 metų valdytas plotas skiriasi nuo apskaitomo žiniaraščiuose. Šiuo atveju reikia nustatyti valdytą iki 1940 metų plotą ir protokole pažymėti, kad žiniaraščiuose informacija buvo įrašyta vadovaujantis planine medžiaga, kuri šiuo metu nėra išlikusi, ir kt.

3.6.2. panaudojant įvairius Lenkijos (1920-1939 metais), Lietuvos TSR (1940-1941 metais ir 1945-1948 metais), Vokietijos (1941-1945 metais) įstaigų, veikusių Lietuvoje (Klaipėdos krašte 1939-1945 metais), parengtus sąrašus, kuriuose nurodytos ūkininkų turėtos nuosavybės teisėmis žemės plotas, atlikti šiuos darbus:

pirmiausia sąrašuose patikrinti tuos asmenis, kuriems valstybiniai archyvai yra pateikę pažymą bei faktą patvirtinančių dokumentų duomenis ir šią informaciją pažymėti nurodytuose sąrašuose. Pagal tai galima daryti bendrą išvadą dėl šių sąrašų tinkamumo ir jų tyrimo;

jei tokios informacijos nėra, būtina kartografuoti visas atskiras žemėvaldas arba jų dalį ir nustatytus plotus lyginti su sąrašu. Tokia analizė leis padaryti atitinkamą išvadą dėl sąrašo patikimumo;

jei kaimas yra rėžinis (neiškirstytas į vienkiemius), būtina kartografuoti kaimo aplinkines ribas ir nustatytą bei apskaičiuotą kaimo plotą lyginti su pateiktu sąrašuose;

3.6.3. panaudojant Lenkijos žemės tvarkymo įstaigų parengtus žemėvaldos planus, kuriuose nenurodytos savininkų pavardės, sklypų savininkai išaiškinami viso kaimo žemės pretendentų bei senbuvų sueigose;

3.6.4. panaudojant iki 1918 metų sudarytus kaimų skirstymo planus nustatyti, kurių iš jų žemėvalda iki 1940 metų nebuvo pasikeitusi, ir papildomai sutikrinti su kitais turimais dokumentais. Esant pasikeitimams, būtina Šiuos sklypus kartografuoti ir lyginti su kitais turimais papildomais dokumentais, o jų nesant - juridinį faktą nustatinėti teisme;

3.6.5. 1941-1945 m. kaimų skirstymo į vienkiemius planus bei žemės rūšiavimo dokumentaciją reikia laikyti patikima, tik būtina įsitikinti, koks buvo ūkio plotas 1940 m. ir ar į kaimo išskirstymo plotą nepateko anksčiau nacionalizuotos žemės;

3.6.6. iki 1940 m. mokesčių mokėjimo kvitus bei įsiskolinimo bankams dokumentus reikia palyginti su kitais papildomais dokumentais, arba, atlikus atitinkamą analizę, priimti kaip patikimus dokumentus. Turint atitinkamus duomenis apie 1940-1945 m. valdytą žemę, išsiaiškinti ar tai buvo nuosava žemėvalda.

4. Visa tyrimo medžiaga komplektuojama pagal kaimus. Į šias bylas, be protokolų, kartografavimo bei plotų apskaičiavimo ir kitos techninės medžiagos, įsegamos ir vardinės išvados bei sąrašai asmenų, kuriems medžiaga ruošiamą komisijai, arba kuriems juridinį faktą dėl žemės valdymo nuosavybės teisėmis turi nustatyti teismas.

5. Paruošus medžiagą, yra skelbiama svarstymo data ir vieta. Komisijos svarstymo protokolo vienas egzempliorius, įsegamas į kaimui sukomplektuotą bylą, o kitas - į komisijos protokolų bylą.

6. Komisija, vadovaudamasi išnagrinėtais dokumentais bei protokolu, surašo pasiūlymą ir šiuo pagrindu parengia:

esant teigiamam pasiūlymui - pažymas žemės pretendentams dėl nuosavybės teisės atkūrimo, nurodant papildomus dokumentus ir jų nagrinėjimo komisijoje datą;

esant neigiamam pasiūlymui - komisijos pasiūlymo kopiją.

Kaimo vietovėje šia medžiaga naudojasi žemės reformos žemėtvarkos projektą rengiantis specialistas. Projektą parengus ir aprobus, visa sukomplektuota medžiaga saugoma pagal Žemės ir miškų ūkio ministerijos 1997 10 07 rašto Nr. 1600-4053 "Dėl rajonų žemėtvarkos skyrių (seniūnijų teritorijose, vietoj buvusių agrarinės reformos tarnybų) sukaupų bei gaunamų dokumentų tvarkymo ir saugojimo" nuorodas.

Žemėtvarkos ir žemės apskaitos
departamento direktorius

E. Raugalas

.....rajono (miesto) komisijos dėl
žemės valdymo nuosavybės teisėmis faktą įrodantiems
papildomiems dokumentams nagrinėti

PASIŪLYMAS

199.... m. mėn. d. rajono (miesto) komisija dėl žemės valdymo nuosavybės teisėmis faktą įrodantiems papildomiems dokumentams nagrinėti, susidedanti iš šio rajono, miesto žemėtvarkos skyriaus vedėjo ir narių.....

išnagrinėjo papildomus dokumentus ir nutarė:

1. Esamų dokumentų.....

dėl buvusio savininko turėtos žemės bendro ploto..... ha, iš to skaičiaus miško ha, vandens telkinio ha apskrityje (rajone) valsčiuje (seniūnijoje) kaime pakanka nuosavybės teisėms atkurti.

Parengti pažymą piliečiui (-iams).....

apie buvusio savininko.....

turėtos žemės plotą.

2. Esamų dokumentų.....

dėl buvusio savininko.....

turėtos žemės bendro ploto ha, iš to skaičiaus miško ha, vandens telkinio ha..... apskrityje (..... rajone) valsčiuje (..... seniūnijoje), kaime nepakanka nuosavybės teisėms atkurti.

Pretendentas (-ai).....

dėl žemės valdymo nuosavybės teisėmis fakto nustatymo gali kreiptis į teismą arba ieškoti papildomų dokumentų.

Pasiūlymas surašytas dviem egzemplioriais, kurių vienas paliekamas komisijos protokolų byloje, kitas įsegamas į dokumentų bylą, sudaromą buvusio žemės savininko vardu. Tuo atveju, jei pretendentas kreipsis į teismą, jam bus įteiktas trečiasis egzempliorius.

Komisija: Pirmininkas

Nariai
